A°. 1833. N°. 84.

JAVASCHE COURANT.

JE MAINTIENDRAI

Woensdag den 24sten julij.

OFFICIEEL GEDEELTE.

EXTRACT *uit het Register der Resolutien van den Gouverneur Generaal ad interim van Nederlandsch Indië in Rade.*

BATAVIA, *den 13den julij 1833.* (No. 12.)

In aanmerking genomen zijnde dat bij het koninklijk besluit van 17 mei 1814 no. 11 is bepaald, dat alle burgerlijke gepensioneerden verpligt zullen zijn om hunne woonplaats binnen het grondgebied der *Nederlanden* te vestigen, en dat degenen, welke, na daartoe bekomene toestemming, hun pensioen buiten 'slands wenschen te verteren, eene korting van een derde van het beloop van dat pensioen zullen ondergaan;

Gelezen, enz:

Is, na deliberatie, goedgevonden en verstaan:

Te bepalen:

1°. Dat bovengemeld koninklijk besluit van 17 mei 1814 no. 11, voor het vervolg, ook op Nederlandsch Indië, zal worden toegepast, te dien effecte, dat alle personen, zonder onderscheid, aan welke, na de dagteekening dezer resolutie, pensioen uit de Indische kas zal worden toegelegd, en die de toestemming van het Gouvernement alhier, of van het Ministerie van Kolonien in *Nederland* verkregen zullen hebben om hetzelve, in eene vreemde bezitting of op vreemd grondgebied te verteren, aan *een derde* korting van hun pensioen zullen zijn onderworpen, even als degenen die thans reeds gepensioneerd zijnde, na dato dezer, naar een vreemd land mogten wenschen te verhuizen.

2°. Dat het [illegible] op de civiele en militaire [illegible] en weezen-kassen, onder dien verstande nogtans, dat van de bedoelde korting uitgezonderd zullen zijn de gratificatien en onderstand-gelden van minderjarige kinderen en ouderlooze weezen van civiele ambtenaren, waaromtrent, — even als bij § 2 van art. 35 van het koninklijk besluit van 14 januarij 1815, omtrent kinderen van officieren bepaald is, — zal gehandeld worden, namelijk, dat de korting van *een derde* niet toepasselijk zal zijn op de gratificatie van ieder minderjarig kind, boven het getal van drie, noch op den onderstand en de gratificatie van weezen.

3°. Enz.

Extract enz.

Accordeert met voorschreven register.

De Adjunct Secretaris der Indische Regering,

VAN OLPEN.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, *den 23sten julij 1833.*

Op den 20sten dezer, heeft bij de militaire kinderschool te Weltevreden, het jaarlijksch openbaar examen der leerlingen plaats gevonden; en daar deze school nog als het ware eene geheel nieuwe inrigting is, zal het voor onze lezers niet onaangenaam zijn, daaromtrent het een en ander te vernemen.

De directie over die school, had de hoofd-kommissie van onderwijs uitgenoodigd, bij die plegtigheid tegenwoordig te wezen, terwijl ook de Heer Raad van Indië *Goldman*, dezelve met ZEd: bijwezen begunstigde; vele der ouders en voogden der leerlingen, toonden, door hunne tegenwoordigheid, dat Batavia's ingezetenen bij voortduring de grootste belangstelling voor het lager onderwijs aan den dag leggen.

Na eene toepasselijke aanspraak van den Heer Generaal Majoor *Schenck*, voorzitter van de reeds genoemde directie, welke door den voorzitter der hoofd-kommissie van onderwijs in korte bewoordingen werd beantwoord, nam het examen der leerlingen, ten gezamenlijken getale van 98, eenen aanvang; en velen derzelve gaven proeven van vrij belangrijke vorderingen in het lezen, schrijven en rekenen; in het lezen en schrijven der maleische taal, de kennis der Nederduitsche taal, alsmede in de aardrijkskunde, vooral die van Java en van den Indischen Archipel.

Na den afloop hiervan, werden aan de verdienstelijkste der leerlingen eenige eerepnijzen uitgedeeld en wel in de 1ste klasse, aan *D. F. C. Simons*, *N. Louison*, *J. Rink*, *H. Correljé*; in de 2de klasse, aan *G. Adriaanse*, *F. [illegible]*, *J. H. Salomons*, *P. Jansen*; en in de 3de klasse, aan *Tikoot* en *M. Correljé*.

Uit het plaats gehad hebbend examen is gebleken dat deze school, uitsluitend bestemd voor militaire kinderen, waarvan het grootste gedeelte gratis en het andere tegen een zeer gering schoolgeld onderwijs genieten, volkomen aan het doel, hetwelk men bij de oprigting derzelve voor oogen had, beantwoordt. Dank zij dus de onvermoeide pogingen van den Heer Generaal Majoor *Schenck* en de overige Heeren Leden der Directie over die school, welke met geringe middelen, maar met des te grooter ijver, alles aanwenden wat tot instandhouding, bloei en uitbreiding derzelve kan strekken en alzoo een aantal kinderen, meestal van de geringste en behoeftigste klasse, die anders welligt van het zoo noodig onderwijs zouden zijn verstoken gebleven, tot nuttige leden der maatschappij doen vormen.

EUROPESCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

'S GRAVENHAGE, *den 7den februarij ll.*

Bij besluit van den 11den Januarij 1833, no. 75, heeft het [illegible] gehouden loffelijk gedrag bij de verdediging dier sterkte, voorloopig tot *Ridders der militaire Willemsorde*, *vierde klasse*, benoemd waren, finaal in deze hunne benoeming te bekrachtigen:

de eerste luitenant van de 9de afdeeling infanterie, C. G. Broers;

de fuselier dierzelfde afdeeling, F. Ponte;

de majoor van de 10de afdeeling infanterie, J. H. Voet;

de tweede luitenant van dezelfde afdeeling, J. H. Derks;

de sergeant F. Verheyden, de korporaal J. Ouwes van der Veen, de flankeurs G. Teunissen, L. Ruifrok, J. H. Ysenberg en A. Douwe, en de fuselier A. Bouman, allen van de 10de afdeeling;

de kapitein van het 3de bataillon artillerie nationale militie C. D. A. Schutter (drie dagen na zijne voorloopige benoeming gesneuveld);

de kapitein R. Verscheer; de tweede kapitein W. H. Doorman, de sergeant-majoor J. van der Krak, de korporaal P. Roberti en de kanonnier der tweede klasse [illegible], alle van het 3de bataillon artillerie nationale militie;

de kapitein J. H. van [illegible] en de tweede luitenant L. van Driel van [illegible], beiden van het 6de bataillon artillerie nationale militie;

de eerste luitenant M. D. graaf van Limburg Stirum en de opzigter der derde klasse C. A. van der Velde, beiden van het korps ingenieurs;

en de sergeant W. G. van Suchtelen, de korporaal H. J. Provost en de mineur der 1ste klasse J. Vossen, allen van het korps mineurs en sappeurs.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 26sten februarij ll.* De *Moniteur* behelst heden het navolgende berigt, geplaatst onder de officiële tijdingen, onder dagteekening van den 25sten: » Vrijdag den 22sten Februarij, omtrent half zes ure, heeft mevr. de hertogin *van Berry* den generaal *Bugeaud*, gouverneur van het kasteel van Blaye, de volgende verklaring overhandigd: » Gedrongen door de omstandigheden,
» en door de van gouvernementswege bevolene maatregelen, meen
» ik, *ondanks de gewigtigste beweegredenen*, om mijn huwelijk
» geheim te houden, aan mij zelve en aan mijne kinderen ver-
» pligt te zijn, te verklaren, dat, ik, gedurende mijn verblijf
» in Italie, in 't geheim een huwelijk heb aangegaan.—Citadel
» van Blaye den 22sten Februarij 1833. (get.) *Marie Caroline*."

» Deze verklaring, door den Generaal *Bugeaud* aan den president van den raad der ministers zijnde overgezonden, is onmiddelijk bij de archiven van de kanselarij van Frankrijk nedergelegd."

Deze gewigtige verklaring heeft de openbare aandacht op eene merkwaardige wijze tot zich getrokken. Men wil als nu verzekeren, en welligt niet zonder grond, dat de hertogin zich in eenen vrij ver gevorderden zwangeren toestand bevindt; men voegt

er bij, dat de reis van de geneesheeren *Orfila* en *Auvitty* geen ander oogmerk heeft gehad dan het onderzoek van dezen toestand; — dat die toestand voor dezelve geen geheim is gebleven, en ook reeds lang aan de ministers is bekend geweest. Men verhaalt alverder, dat de kolonel *Chausserie*, de voorganger van den Generaal *Bugeaud*, zich jegens de hertogin zoude hebben verbonden, om hare verlossing geheim te houden.

Het kan weinig verwondering baren, dat ook ten aanzien van dit huwelijk zeer verschillend wordt gesproken, daar de naam van den echtgenoot niet wordt genoemd.

Men wil reeds hebben opgemerkt, dat de partij der Carlisten, welke reeds gisteren avond kennis moet hebben bekomen van den inhoud der verklaring, eene buitengemeene neerslagtigheid doet blijken, en dit kan wel niet anders, indien men de tweegevechten in aanmerking neemt, welke nog kort geleden hebben plaats gehad, ter zake van de beleedigende wijze, op welke ten aanzien der hertogin in de openbare dagbladen was gewaagd, en de hoop, welke de legitimisten op deze vorstin hebben gebouwd.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den 13den januarij ll.* Volgens het jaarboek voor het jaar 1833, dat op last der bondsvergadering wordt uitgegeven, telt het duitsche grondgebied, op eene oppervlakte van 11,502 vierkante mijlen, 35,098,449 inwoners; waarvan Oostenrijk, voor zoo ver hetzelve tot het bondgenootschap behoort, levert 10,385,604, en Pruissen 9,956,755 bewoners. De tien legercorpsen van het bondgenootschap tellen, met de reserve daaronder begrepen, 303,448 manschappen van alle wapenen; waarvan Oostenrijk levert het eerste, tweede en derde legercorps, te zamen 94,822 man met 192 stukken geschut; Pruissen het vierde, vijfde en zesde, te zamen 79,234 man en 160 stukken.

SPANJE.

In het dagblad van Madrid van den 20sten december ll., is eene zeer belangrijke aanschrijving bekend gemaakt, die door den Voorzitter van den Raad aan alle diplomaticke agenten van Spanje buitenslands is toegezonden, en welke eene uiteenzetting behelst van de beginselen, welke de Spaansche Regering zoowel bij hare binnen- als buitenlandsche staatkunde volgt. Daarin wordt onder anderen gezegd:

» De regelen, die de Koning ten opzigte der binnen- en buitenlandsche staatkunde aan zijn bestuur heeft voorgeschreven, hebben aan den Staat groote voordeelen verschaft, en aan geheel Europa een billijk vertrouwen ingeboezemd op de beginselen die Z. M. bezielen. De Koningin heeft besloten, om overeenkomstig den wil van haren doorluchtigen gemaal, dezelfde beginselen te volgen in het beheer des Koningrijks en in de betrekkingen met hare vrienden en bondgenooten.

» Men heeft uit de jongste handelingen des Bestuurs verkeerde en overdrevene gevolgtrekkingen willen afleiden. De Koningin beoogt geene verdere uitzonderingen van het amnestie-dekreet van 15 october, dan die welke het openbare regt voorschrijft. H. M. heeft besloten hetzelve ten volle uit te voeren.

» Het is aan H. M. niet onbekend, dat de beste Regering voor een volk die is, welke met deszelfs geaardheid en zeden overeenkomt. Spanje wil, dat zijne godsdienst geëerbiedigd worde, dat zijne wettige Koningen de volheid van hun gezag kunnen uitoefenen; het wil zijne volkomene onafhankelijkheid, zijne oude instellingen, eene onpartijdige regtsbedeeling, en eenen uitwendige vrede, die den bloei van handel en nijverheid, van landbouw en wetenschappen bevordere. Dit wil de Spaansche Natie, en de Regering zal haar zulks verschaffen.

» De Koningin verklaart eene onverzoenlijke vijandschap aan alle godsdienstige of staatkundige hervorming, die strekken mogt om in het Koningrijk, in eenigerlei opzigt eene andere orde van zaken in te voeren, dan de bestaande; maar zij zal in alle takken van bestuur die verbeteringen trachten in te voeren welke door eene gezonde staatkunde en het oordeel van verlichte en vaderlandslievende mannen worden aangeprezen.

» Dit zijn de grondregelen, die de Koningin bij het beheer der zaken van het Koningrijk onveranderlijk zal volgen; met dezelfde standvastigheid zal zij de verdragen doen in acht nemen die de Koning met vreemde natien gesloten heeft.

» Dit stelsel zal de goede verstandhouding, die tusschen Spanje en al de andere kabinetten heerscht, bestendigen. Zelf met naauwgezetheid alle de voorwaarden vervullende, waarop zijne betrekkingen tot andere volken gegrond zijn, en de onafhankelijkheid derzelve eerbiedigende, verlangt Spanje op zijne beurt niets anders dan dezelfde bejegening.

» Het eenige staatkundige vraagstuk, dat het Spaansche Kabinet verontrust, en bij welks spoedige oplossing hetzelve belang heeft, is de rampzalige strijd tusschen de beide Vorsten van het Huis van Braganza. Hetzelve zal te dien opzigte niet van den ingeslagen weg afwijken, en eene volstrekte onzijdigheid in acht blijven nemen, daardoor een sprekend bewijs gevende van zijnen aangekondigde eerbied voor de onafhankelijkheid der volken.

» De Regering ontvangt de plegtigste verzekeringen van Engeland en Frankrijk, dat deze Mogendheden evenmin van de beloofde onzijdigheid zullen afwijken.

» Zoodoende zal de Koningin den algemeenen vrede handhaven, die het voorwerp is van hare en harer onderdanen wenschen. . . .”

GRIEKENLAND.

De *Temps* van den 11den December behelst onder anderen eenen brief, welke de volgende schets geeft van den toestand van Griekenland; hij voert de dagteekening uit Nauplia van den 8sten November.

» Sedert de met het eind van September gedane poging, bij welke de militaire-hoofden van al de partijen overeengekomen waren, om zich met openbaar geweld van Nauplia meester te maken, ten einde deze stad te kunnen plunderen, eene poging die even snel als men daarvan kennis bekwam door de goede houding der Fransche troepen verijdeld werd, schijnt het land eene zekere soort van rust te genieten. Bemerkende dat hij zijne oogmerken van plundering niet kon ten uitvoer brengen is *Grivas* naar Romelie geweken, want gij moet weten, dat hoezeer dit opperhoofd een der genen is, die zich het sterkst tegen *Augustijn Capodistrias* vertoond hebben, hij niets minder dan een liberaal is; het is een Klephtenhoofd, die naar niets anders tracht dan naar gelegenheden om zich te verrijken; ook had hij nu laatstelijk zich met *Colocotroni* verzoend.

» Korinthe en deszelfs omtrek worden door den Bulgarier *Hadgi-Christo* bezet gehouden, die in zes maanden tijd en de zaak van *Capodistrias* en die der konstitutioneelen verlaten heeft; het is een ware condottiero (hoofd van huurbenden) die eenige honderd Turksche, Grieksche, Wallachische en Bulgarische gelukzoekers onder zijn bevel heeft, en steeds de partij kiest van den geen, die hun betalen kan.

» *Tzavellas* is rustig bezitter van Patras en Achal gebleven. *Colocotroni* heeft zich te Tripolitza gevestigd, en is met der daad souverein van het land. Een zijner onderbevelhebbers, *Niketas* houdt Messenie en een deel van Elis bezet. Een zeker *Istrako*, die zich in den bevrijdings-oorlog onderscheiden heeft is te Mistra in Lakonie gekantonneerd, en Maina erkent geen ander gezag dan dat der beide magtige familiën des lands, de *Zanchatti* in het oostelijk en de *Mavromichalis* in het westelijke gedeelte; deze laatsten zijn de Russische partij vijandig, de anderen daarentegen zijn steeds voor aanhangers der gevallen regering gehouden. Athene en Negropont zijn nog altijd door de Turken bezet. De eilanden, met uitzondering van Hijdra, het middenpunt der insurrectie, welke *Capodistrias* onderst boven wierp, verzetten zich tegen de schaduw van het gouvernement, dat te Nauplia bestaat, en bijna nergens elders invloed heeft, dan in die stad en in de plaatsen, welke door de Franschen bezet zijn.

» Ik had vergeten u te zeggen, dat het geringe overschot van het korps geregelde troepen ontbonden geworden is ten gevolge der mislukte poging, over welke ik u in het begin van mijnen brief gesproken heb, het had verstandhouding met de opstandelingen buiten de stad en moest ons van Binnen aangrijpen terzelfder tijd dat de ongeregelde benden zulks van buiten deden.

» Ziedaar dan, in welken toestand het Regentschap dit land, bij deszelfs ons als aanstaand verkondigde komst zal vinden. Het eenige gezag, hetwelk alle meeningen had kunnen vereenigen, was de nationale vergadering; zij heeft aan de Residenten schrik ingeboezemd, die vonden dat zij eene te sterk democratische overhelling vertoonde, door te willen dat *Otto* den titel van Koning der Grieken en niet van Koning van Griekenland zou aannemen. Derhalve is zij verjaagd geworden, en de gezant van den Koning der Franschen, van eenen door het volk verkozen vorst, die gezworen heeft eene hem voorgelegde constitutie te zullen eerbiedigen, heeft tegen deze schending der regten van het Grieksche volk niet geprotesteerd enz.”

MENGELINGEN.

(Vervolg der Javasche Courant no. 83.)

De koophandel en de zeevaart zijn de zenuwen van onzen staat; zij schenken leven, kracht en welvaart aan ons nationaal bestaan, en waren ten allen tijde de kweekscholen, uit welke die grootsche rei onzer doorluchtige zeehelden is ontsproten, die op alle de zeeën van het wijde wereldrond, onze Oud-Nederlandsche vlag op het schitterendst heeft verheerlijkt.

Velen zijn echter eenmaal van meening geweest, dat onze koophandel zich bij ons eerst na den opstand tegen Spaansche tijrannie en het afschudden van het dwangjuk der Graven zoude hebben gevestigd, doch men behoeft slechts de tijdperken, die de oprigting van ons gemeenebest zijn voorafgegaan te doorloopen, om zich te overtuigen dat tijdens die oprigting reeds sints lange, onder den ouden naam van Hollanders, onze Vaderen een nijverig, schrander, handeldrijvend, zeevarend, heldenmoedig volk zijn geweest. Alleen de rijkdommen, welke onze vroege voorvaderen zich reeds door koophandel en zeevaart hadden verworven, hebben het later mogelijk gemaakt, datgene te verrigten, wat nog moest volvoerd worden, om ons onze vrijheid en onafhankelijkheid te verzekeren. Die rijkdommen, toch, moeten reeds in de vroegste tijden zeer aanzienlijk zijn geweest, daar zelfs bij groote verliezen onze welvaart bleef toenemen. Zoo werden, onder anderen, van 24 onzer schepen, die uit Zeeland den steven naar Spanje wendden, 15 door de Franschen, onder HENDRIK II, genomen, welk verlies op 21 tonnen gouds werd begroot; hetwelk ons derhalve reeds eenig denkbeeld kan geven van onzen vroegsten koophandel, die ons de schatten had doen verkrijgen, welke vereischt werden tot het uitrusten van zoodanige oorlogsvlooten, die ons, reeds van het eerste vestigen onzer republiek af aan, de magt gaven om aan andere natien de heerschappij der zee krachtdadig te betwisten. Zoo, onder anderen, zien wij de Hollanders reeds in de 15de eeuw Koning Erik, van Denemarken, wien men te onttroonen dreigde, met eene vloot ter hulpe komen; en ten jare 1457 ziet men reeds eene vloot van Hollanders en Zeeuwen, in dienst verleend aan Karel VII van Frankrijk, om hem bij te staan tot het bemagtigen der stad Bordeaux, welke hij belegerde. Zoo werden ook in 1574 een zestigtal onzer schepen de Schelde opgevoerd om eenen aanslag op Antwerpen te ondernemen; 45 oorlogschepen werden ten jare 1577 voor buitengewone gelegenheden door de Hollanders en Zeeuwen onderhouden, terwijl ter zelfder tijd van hen een veertigtal andere oorlogschepen naar Engeland stevende, om Koningin Elizabeth hulp te bieden, en in 1582 nog 12 schepen den Koning van Portugal bijstand verleenden. Zoo vroeg dus waren wij reeds in staat en ook bereidwillig om aan andere Vorsten de grootste diensten te bewijzen, hen in de bevestiging hunner troonen te onderschragen, in hunne gevaren hen bij te staan en hen hunne overwinningen te helpen bevechten. Maar hoe ook onze onvergetelijke vaderen lijf, goed en bloed hebben ten offer gebragt om 's Lands roem en grootheid alomme uit te breiden en te bevestigen, en hunnen onsterfelijken naam door de beroemdste en onversaagdste heldendaden ter zee

te vereeuwigen, dit zal uit de navolgende, hoewel slechts vlugtig ter nedergeworpen, schetsen op het voldingendst worden bewezen.

De Graaf van Warwick en de Franschen hadden op de Hollanders en Zeeuwen aanzienlijke prijzen buit gemaakt. Men oordeelde dat het tijd was daarover wraak te nemen. Tot dit einde werd door KAREL van Bourgondie, Graaf van Holland, ten jare 1470, eene vloot uitgerust, over welke aan HENDRIK VAN BORSELEN, als Admiraal, het bevel werd opgedragen. Voor zoo verre men weet, was deze vloot de eerste die onzerzijds, onder het kommando van eenen Admiraal, is in zee gestoken. Vele edelen begaven zich met van Borselen op de vloot, iets hetwelk tot dus verre nog nimmer was gezien. De Hollandsche Admiraal zoekt de vijandelijke vloot op, valt met woede op dezelve aan, en verjaagt dezelve tot op de kust van Normandije, vervolgt de vijanden bij hunne ontscheping, verovert tien hunner grootste schepen, verstrooit de overigen, en keert dus als overwinnaar naar het vaderland terug.

In 1472 verscheen van Borselen andermaal met eene vloot op zee, noodzaakte die van Frankrijk de Schotsche kust, op welke de haringvangst geschiedde, te verlaten, en zich in hare eigene havens te bergen.

Slechts drie jaren later ziet men reeds de steden Amsterdam, Hoorn, Enkhuizen, Monnikkendam en Edam, alleen, voor eigene rekening smaldeelen oorlogschepen in zee zenden, ten einde derzelver handels- en nijverheidsbedrijf tegen de Fransche kapers te beveiligen, terwijl ter zelfder tijd hunne, naar het westen bestemde, koopvaardijschepen gewapend werden.

Ten jare 1531 werd door Amsterdam met de steden van Waterland aan de Staten de voorslag gedaan om 60 schepen, met 8000 koppen bemand, tegen de stad Lubeck en den Koning van Denemarken uit te rusten, en in 1554 waren 22 Hollandsche oorlogschepen, met koopmanschappen beladen, reeds in staat om tegen eene grootere magt een zeegevecht te bestaan, het eerste van dien aard, dat in onze Geschiedenis is opgeteekend.

Roemvol allezins was de overwinning, den 11den October 1573, door 24 Nassausche schepen onder het beleid van Cornelis Dirkszoon van Monnikkendam, op eene door den Grave van Bossu aangevoerde magt van 30 Koningschepen, op de Zuiderzee behaald; 's Graven schip droeg den hatelijken naam «*Inquisitie*,» hetwelk bijzonder er toe geschikt was om in de Nederlanders de hoogste geestdrift te doen ontvlammen, en ongelooflijk was dan ook de moed die hen bezielde. Nog vóór den strijd te beginnen had de Noord-Hollandsche Vlootvoogd brieven ontvangen, in welke hem onderstand werd beloofd, in geval hij wilde wachten; hij verbrandde echter die brieven, en barstte plotseling met woede op den vijand los. Het gevecht was hevig, en duurde een gedeelte van den dag en den geheelen nacht. In het heetste van den strijd, met het aanbreken van den dag, besprong Jan Haring van Hoorn het schip van Bossu, en rukte de vlag van de steng. De zege werd beslist. De *Inquisitie* verviel op eene zandbank, klemde er zich vast, en werd, met nog zes andere bodems, prijs gemaakt. De Graaf van Bossu gaf zich over, en bleef gedurende drie volle jaren, in het weeshuis te Hoorn, als krijgsgevangen bewaard. De overigen in dit gevecht verkregen, gevangenen, ten getalle van nagenoeg 300, werden meerendeels tegen bij de Spanjaarden krijgsgevangen gehouden wordende Nederlanders uitgewisseld. De Italiaan Chappin Vitelli schreef destijds deze aanmerking: «Toen «de Koning van Spanje bij de Hollanders om onderstandgelden «en eenige schepen aanvraag deed, vervulden zij het Hof met bit- «tere klagten, voorgevende dat zij tot de uiterste armoede waren «gebragt; doch nu het er op aankomt, hem te bestrijden, weten «zij de middelen te vinden om eene vloot zamen te stellen die in «staat is de Koninklijke vlooten te vernielen.»

Mondragon hield Middelburg bezet, welke stad door Prins WILLEM I werd belegerd; Requesens rustte om dezelve te ontzetten, twee vlooten uit, éene van welke van Antwerpen de Wester-Schelde moest afzakken, terwijl de andere langs de Oosterschelde voorbij Goes zich met dezelve moest vereenigen. Onze dappere Zeeuwsche vlootvoogd, Louis Boisot, zeilde deze beide vlooten onversaagd te gemoet, en vernielde dezelven door ze in den grond te boren en niemand te sparen. De Spaansche bevelhebber Glimes sneuvelde in dien strijd, en kort daarop moest Middelburg zich aan den Prins overgeven. In dezen beroemden zeeslag was het, dat Jasper Lyensen, een Zeeuwsch matroos, aan des Spaanschen bevelvoerders boord sprong, het wand op en naar de steng klom, de Spaansche vlag er van afrukte, en, dezelve zich om het lijf gebonden hebbende, zegevierend haar aan zijnen Hopman in handen stelde.

Diezelfde heldhaftige Louis Boisot beijverde zich vervolgens met Adriaan Willemsz om, ware het mogelijk, met beider vereenigde vlooten het geprangde Leiden te ontzetten; van welke poging echter Boisot aan den Prins schreef, dat «zonder eene bijzondere «hulp des Hemels zijn toeleg tot het ontzet zoude moeten misluk- «ken.» Onder meer andere smaadredenen, riepen de Spanjaarden den belegerden toe: «Het is uwen Prins zoo onmogelijk de stad «te verlossen, als het uliedèn is om met de hand de sterren aan «den Hemel te grijpen.» Toen echter de nood op het hoogst was gestegen, en alle menschelijke hulp tot het ontzet der stad vruchteloos scheen, daar het der vloot aan waterdiepte mangelde, ontstak een geweldige Noordwestenwind, die het water eerst *op*, en daarna een Zuidwestenwind, die het *over* de landen voortjaagde, zoo dat de vloot in stede van 9, nu 28 duim waterdiepte kreeg; deszelfs togt vervolgens voortzette, ettelijke schansen overmeesterde, en Leiden ontzette! Dit geschiedde op den 3den October 1574; door de gansche stad weergalmde het vreugdegejuich: «Leiden is ontzet! in eeuwigheid zij God geprezen!!»

In dit tijdperk was onzer Vaderen strijd tegen de heerschzucht en de ontmenschte vervolgingen van den Spaanschen Koning Philips II, reeds tot schier eenen staat van wanhopigen noodweer gestegen; doch wel verre van den moed op te geven, waren zij, onder alle deze omstandigheden, steeds werkzaam om hunnen koophandel en hunne nijverheid in nog hoogere mate tot veerkracht en ontwikkeling op te voeren, en door derzelver vruchten zich in staat te stellen om in den bloedigen strijd voor vrijheid en onafhankelijkheid krachtdadig te volharden, in de hoop van eenmaal daarin te mogen zegevieren.

Zonder te willen treden in het onderzoek nopens het juiste tijdstip waarop de ingezetenen van den vrijen Nederlandschen staat zijn onafhankelijk geworden, of, ontheven van het dwangjuk der Graven, hebben begonnen op zich zelven te staan, kan men echter dat tijdstip rekenen met het jaar 1566 te hebben aangevangen, met welk jaar, namelijk, onze vaderen zich openlijk met wapenkracht hebben verzet tegen de tijrannieke verdrukking van Philips II, welk verzet, eindelijk, *dertien* jaren later (23 Januarij 1579), door het sluiten der *Unie van de zeven Vereenigde Nederlanden*, deszelfs besliste voltrekking heeft verkregen.

(*Het vervolg hierna.*)

ADVERTENTIEN.

Op dingsdag den 30sten dezer 's voordemiddags te 10 uren, zal voor 's lands civiel kleeding pakhuis alhier eene publieke veiling worden gehouden van:

10,000 pikols Bankaasch tin.

en P. M. 1898 ponden vogelnestjes.

De verkoop van het tin zal plaats hebben op dezelfde voorwaarden als waarop, bij veiling van den 30sten april dat artikel is verkocht geworden; met die uitzondering echter dat de betaling bepaaldelijk in zilver moet geschieden (vide javasche courant 18 april ll. no. 47:)

De voorwaarden voor de veiling der vogelnestjes zijn dezelfde als die vermeld zijn bij de advertentie voor de veiling van specerijen en vogelnestjes op den 26sten junij ll. gehouden (zie javasche courant 20 junij ll. no. 73.)

BATAVIA, den *22sten julij 1833.* — *De Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen,* J. VAN DER VINNE.

—De Resident van Batavia maakt bij deze bekend, dat de ijkmeester der ellen, maten en gewigten, van en met den 5den augustus aanstaande tot en met den 19den daaraanvolgende (zon en feestdagen uitgezonderd) als gewoonlijk ten stadhuize zal vaceren, tot het ijken van de in gebruik zijnde ellen, maten, en gewigten; zijnde het merk van dit loopende half jaar letter P. no. 9. De daarbij belanghebbenden worden uitgenoodigd om van deze gelegenheid gebruik te maken, aangezien na verloop van dien tijd geene ellen, maten, of gewigten ter ijking kunnen worden aangeboden, en het zoo wel aan Europeanen, als aan Inlanders en chinezen verboden is, om van dezelve ongeijkt gebruik te maken.

BATAVIA, den *15den julij 1833.* — *De Resident voornoemd,* VAN CATTENBURCH.

—Op zaturdag den 27 julij 1833. 's voormiddags te 12 uren, zal door den ondergeteekenden Resident van Batavia publiek worden uitbesteed de leverancie op eerste aanvraag van,

8,400. kannen arak 2de soort.

betaalbaar in koper geld, waarbij het Gouvernement zich voorbehoudt om tegen korting van een zesde gedeelte in zilvergeld te voldoen, dat is, in de verhouding van ƒ 5. zilver voor ƒ 6. kopergeld.

Gadinghebbenden vervoegen zich of worden verzocht gemagtigden te zenden bij

BATAVIA, den *16den julij 1833.* — *den Resident van Batavia.* VAN CATTENBURCH.

—De contribuabelen aan de kas der Samarangsche schutterij, worden opgeroepen om het door hen verschuldigde over het 3de kwartaal 1833, aan het bureau van den ondergeteekenden gedurende deze loopende en aanstaande maand augustus, te komen voldoen, zullende na expiratie van gemelden tijd geene ontvangsten meer gedaan worden.

SAMARANG, den *13den julij 1833.* — *De luitenant kwartiermeester,* J. SIMON.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

De Nijs, Brown en Co., hebben pas ontvangen best London's bier op vaten, Engelsche en Westphaalsche hammen, boter, kaas en andere provisien, spermacetie kaarsen, als mede fraaije chitsen, fijn wit katoen, madapolams enz. enz.

—Op de vendutie van overmorgen, voor het huis van wijlen den heer *Fransze*, zal, benevens meer andere lijfeigenen, tevens worden verkocht, eene compleete kamenier, fijne naaister, huis- en kindermeid, genaamd *Flora*, oud omtrent 20 jaren.

HUWELIJKEN.

MARRIED.] At Padang 12th June 1833.
FRANCOIS ADOLPHE EMBRECHTS, of Antwerp.
with
MARY ANNE TOWNSEND, of Padang.

GEBOORTEN.

Te Pattie in de Residentie Japara en Joana, is op den 14 julij 1833 voorspoedig bevallen van eenen zoon en eene dochter, mevrouw *De Vogel geboren F. J. L. Bousquet.*

—Heden beviel van eenen zoon, vrouwe *A. N. J. A. Praetorius*, geboren *Kulenkamp Lemmers.*

BATAVIA, *22 julij 1833.*

STERFGEVALLEN.

Na een lijden van slechts weinige uren aan een attaque van de cholera overleed heden in den ouderdom van 51 jaren, de welEd. heer *Alexander Lodwijk Fransze*, diep betreurd door zijne talrijke vrienden en goede kennissen.

BATAVIA, H. J. DE WITT,
den 14 julij 1833. J. A. R. CASPERSZ.

—Heden eindigde, ons jongste kind *Elizabeth Agnes Jacoba*, haar kortstondig leven van 17 maanden.

BATAVIA, P. J. C. SAALJMANS,
den 18den julij 1833. J. A. SAALJMANS.
geb. *Groothuizen.*

—Heden overleed tot onze bittere droefheid in eene zware stuip, ons zeer geliefd oudste zoontje, *Jacobus Leenardus Theodorus*, naauwelijks twee jaren oud.

TAGAL, J. T. HALKEMA.
12 julij 1833. M. E. HALKEMA, geboren *Mathijs.*

—Ons eenigste kindje, in welks bezit wij ons slechts vijf maanden hebben mogen verheugen, werd ons heden door den dood ontrukt.

Mr. D. B. BOL.

SOURABAIJA, *den 18den julij* 1833.

—Heden overleed, na eene kortstondige ziekte, *Carolina Georgina Bletterman*, teeder geliefde echtgenoot van

BESOEKI, P. J. OVERHAND.
16 junij 1833.

—Heden overleed na eene kortstondige ziekte tot mijne en mijner kinderen, grootste droefheid mijn waarde echtgenoot de kapitein bij het 4de bataillon infanterie *A. A. Hager*, oud 46 jaren,

Crediteuren en debiteuren worden verzocht zich te melden binnen zes weken aan de ondergeteekende

Executrice Testamentair.

SALATIGA, weduwe A. A. HAGER.
den 7den julij 1833. geboren *M. Dekker,*

—Op heden is alhier overleden de heer kapitein *Chr. Ihlen* oud 35 jaren. Crediteuren en debiteuren des boedels worden verzocht aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van zes weken aan

SAMARANG, T. W. E. LANGE.
6 julij 1833. R. A. W. HANSEN.
Testamentaire Executeuren.

—Heden morgen overleed aan een verval van krachten, de heer *Abraham Bussingh.*

BATAVIA, [illegible] *julij* [illegible]

NAGELATEN BOEDELS.

De genen, welke iets te pretendeeren hebben of verschuldigd zijn, aan den boedel van wijlen den heer *Alexander Lodwijk Fransze*, in leven ambtenaar op wachtgeld, worden verzocht daarvan binnen den kortstmogelijken tijd, uiterlijk binnen zes weken na dato aangifte en betaling te doen.

De executeuren.

BATAVIA, H. J. DE WITT.
den 17 julij 1833. J. A. R. CASPERSZ.

—Krachtens gepronuncieerde vonnissen bij den Raad van Justitie alhier den 26sten junij ll. worden de crediteuren in de insolvente boedels wijlen *M. A. Ham* en den chinees *Loeat Tjauwlam* opgeroepen, om de hun toegewezene gelden onder cautie de restituendo te komen ontvangen, bij nalatigheid zal worden gehandeld conform art. 17 van het provisioneel reglement op de administratie der desolate boedels in Nederlandsch Indië.

Namens de desolate boedelkamer.

SAMARANG, *De secretaris,*
12 julij 1833. A. HOUTKOPER.

—De boedelkamer te Samarang roept elk en een iegelijk op, die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is, aan de boedel van wijlen de Chineesche vrouw *Sie Kiamnio*, huisvrouw van *Tjoa Siang Goan*, om daarvan aangifte of betaling te doen, binnen drie maanden na dato.

Namens de boedelkamer voornoemd.

SAMARANG, *De Secretaris,*
den 3den julij 1833. A. HOUTKOPER.

—Alle degenen, welke iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den heer *Abraham Bussingh*, gelieven daarvan uiterlijk binnen den tijd van zes weken, opgave en betaling te doen aan de executeuren.

BATAVIA, L. CONRADI BUSSINGH, en
[illegible] F. H. SPENGLER.

—[illegible]

De [illegible] te Samarang roept bij deze elk en een iegelijk op, [illegible] te vorderen heeft van, of verschuldigd is, [illegible] *Gijsbert* [illegible], om daarvan aangifte [illegible] den na dato dezes.

Namens de [illegible] voornoemd.

SAMARANG, *De secretaris,*
den 17den julij 1833. A. HOUTKOPER.

—De boedelkamer te Samarang, roept bij deze elk en een iegelijk op, die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is, aan den boedel van wijlen den arabier *Sech Mohamat Bin Nassai Lezawoos*, om daar van aangifte of betaling te doen binnen drie maanden na dato dezes.

Namens de boedelkamer voornoemd.

SAMARANG, *De secretaris*
den 17den julij 1833. A. HOUTKOPER.

—De genen die iets te vorderen, of verschuldigd zijn aan de nalatenschap wijlen den wel Edelen Gestrengen Heer *W. A. L. Romswinckel* in leven waarnd. Posthouder te Tanara, Residentie Bantam worden verzocht aangifte of betaling te doen, gedurende zes weken na dato dezes aan de ondergeteekende geadjungeerde agenten der Bataviasche weeskamer.

TANARA, K. SPRUIT.
18 julij 1833. P. HULSINGA.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

De ondergeteekenden benoemd zijnde tot correspondenten en mede-correspondenten van de maatschappij tot nut der zeevaart te Rotterdam opgerigt, hebben de eer de bewoners van Nederlandsch Indië daarvan kennis te geven.

Het doel van deze maatschappij is, om oude behoeftige zeelieden of wel derzelver weduwen of kinderen in hun ongeluk te hulp te komen en te ondersteunen, even zoo als dit ook een hoofddoel uitmaakt van het collegie „Zeemans hoop" te Amsterdam, om welke reden door den eersten teekenaar ook vroeger aan het agentschap van gezegd collegie is voorgesteld om de, in der tijd, gedane collecte in deze gewesten tot beider nut vereenigd te doen plaats vinden, doch hetzelve heeft alstoen daartegen bezwaren ingebragt.

De scheepvaart van Rotterdam op Java, evenwel, is niet minder belangrijk dan die van Amsterdam, en de ondergeteekenden hebben zich daarom ter liefde hunner ongelukkige landgenooten, en uit hoofde van den, in de laatste jaren, teruggaanden toestand van het fonds dier maatschappij ook wederom gaarne met de hun in deze opgedragene taak willen belasten.

Het is, ten gevolge daarvan, dat zij op nieuw de weldadigheid van alle ingezetenen van Nederlandsch Indië met kracht inroepen. Het is voorzeker gemakkelijker te geven dan te vragen, doch wie zou harzelen met aandrang te vragen en wie zal achterlijk blijven met blijdschap te geven wanneer zich zulke gelegenheden voordoen als deze. Hier toch geldt het, het lot van den ongelukkigen zeeman die door opoffering en ontbering van [illegible] onze [illegible] heeft, beide hielp bevorderen en die nu, door het ruwe element waarop hij zijn leven doorbragt, verouderd, verstijfd en verlamd, en dus buitenstaat in zijne behoeften te voorzien, noodwendig, indien geene medelijdende handen over hem worden uitgestrekt, tot den bedelzak wordt gedwongen!

Brengen wij allen dan, ieder voor zoo veel het zijn vermogen gedoogt, het onze toe om hem daarvoor te behoeden. De zee heeft het vaderland groot, rijk en aanzienlijk onder de volken gemaakt. Zeelieden zijn het derhalve die ons onschatbare weldaden hebben bewezen. Erkennen wij dit eenigzins door wederkeerig, daar, waar zeelieden, of hunne arme vrouwen of kinderen hulp behoeven, hun de onze niet te onthouden en voldoen wij alzoo, bij deze gelegenheid wederom, aan de inspraak van ons menschelijk gevoel, zoo wel als aan die van ons vaderlandsch hart.

De correspondent en mede-correspondenten van de maatschappij tot nut der zeevaart te Rotterdam.

H. J. MEIJNDERTS.
O. M. ROBERTS.
J. DAVIDSON.
A. G. DE ROOCK.
A. A. VINJU.
J. VAN DER GRAB.
J. J. A. A. RUZETTE.
J. H. SCHOLTEN.

—De notaris *Isaac Anthonij Buijn*, heeft zijn kantoor op de beurs.

—Société militaire d'officiers, boulangerie, patisserie, table d'hôte, tenue par *A. Chevalier*, route de Meester Cornelis.

Il se charge de toute espèce de commande tant chez lui que pour le dehors.

—Een ieder wordt verzocht om aan de huisvrouw van den ondergeteekenden geen crediet te verleenen, als zullende tot geene betaling valideeren.

22 julij 1833. GERRITS.

POST-KANTOOR.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat er op saturdag den [illegible] dezer [illegible], een brievenpaket voor Holland zal worden gesloten, om verzonden te worden per het Amerikaansche schip [illegible], kapitein *Packer.*

Tevens dient, tot narigt van de belanghebbenden, dat de

(Zie verder het bijvoegsel.)

Bijvoegsel der Javasche Courant.

WOENSDAG den 24sten Julij 1833.

brieven, welke bereids aan het postkantoor ter verzending per het schip JEFFERSON, kapitein *Marsteller*, ontvangen zijn, almede met opgemeld schip BRAZIL zullen worden afgezonden.

BATAVIA,
den 23sten julij 1833

De postmeester,
P. A. BIK.

VERTREKKENDE SCHEPEN.

Passage naar Londen, per het engelsch fregat schip ELLEN, kapitein *G. Dixon*, zijnde goed ingerigt voor vijf of zes passagiers, en zal gereed zijn om in het begin der volgende maand te zeilen adres bij

FORESTIER, en Co.

—Passage naar Europa, per het Engelsch schip ANDROMEDA, kapitein *B. Gales*, zal gereed zijn in het begin der volgende maand te zeilen, adres bij

DE NEIS, BROWN & CO.

LIEFHEBBERIJ-TOONEEL

Te Weltevreden.

Onder de Zinspreuk:

UT DESINT VIRES TAMEN EST LAUDANDA VOLUNTAS.

3de representatie van het 10de Tooneel-jaar.

Op vrijdag den 26sten julij 1833.

DE OOST INDIE-VAARDER,

Tooneelspel in vier bedrijven, naar het Hoogduitsch

van

C. G. H. ARRESTO.

De deuren zullen niet voor *zes ure* geopend worden. Men zal ten *half zeven ure precies* beginnen. Bij het verlaten der zaal, zal men zich van een contramerkje [illegible]

[illegible] representatie [illegible] in het [illegible] te Weltevreden, op vrijdag den 26sten julij 1833, (zijnde de dag der representatie,) des voormiddags van 8 tot namiddags te 2 uren.

Niemand zal worden toegelaten op entré-billetten niet op naam van den houder staande; zullende ten naauwste daarop gelet worden.

BATAVIA,
den 19den julij 1833.

Namens de directie,
VAN WOELDEREN, *sec.*

VASTGESTELDE PRIJZEN.

	Batavia		Samarang		Soerabaya	
	Guld.	Cents	Guld.	Cents	Guld.	Cents
Tarwe brood de 14 oncen	»	30	»	35	»	33½
Varkens-vleesch het katje	»	40	»	36	»	32
Ossen-vleesch het ℔	»	25	»	20	»	16

MARKTPRIJZEN.

	Batavia		Samarang		Soerabaya	
	Guld.	Cents	Guld.	Cents	Guld.	Cents
Rijst eerste soort per kojang	127	»	108	»		
Idem tweede soort per kojang	115	»	100	89	110	»
Idem derde soort per kojang	100	»	88	80		
Idem eerste soort per gantang (1/28 picol)	»	55	»	38		
Idem tweede soort per gantang	»	50	»	36	»	»
Idem derde soort per gantang	»	45	»	30		
Koffij per pikel	32	»	30	»	45	»
Klapper-olie per takker van 33 bottels	8	50	4	65	7	26
Katjang-olie per takker van 33 bottels	6	60	4	65	5	28
Dempel-olie per pikel	30	»	19	20	24	»
Brandhout per vadem van 18 voeten lang, 6 voeten hoog en 2 voeten breed	14	»	36	»	12	»

NB. Bovenstaande artikelen zijn allen in koperen-munt berekend.

SCHEEPSBERIGTEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Julij 19—Zr. Ms. korvet *Amphitrite*, kapitein ter zee J. P. Machielsen, van Soerabaija.—bark *Zephijr*, E. G. Destouches, van Samarang den 16den julij, passagiers, de heeren Wattendorff, Robbertson, Vos, Bussingh, Brukner en Israel.—Amerik. schip *Clifford Waijne*, D. Stenwood, van Padang den 4den dito, passagier, de heer W. R. Facher.

Julij 20—bark *Blora*, J. Burgerhout, van Samarang den 17den julij.—schip *Mercurij*, E. Brodie, van Padang den 1sten dito.

Julij 21—schoener *Goankien*, Tan Tjee, van Cheribon den 18den julij.

Julij 22—brik *Marquis of Hasting*, G. Ingram, van Boender den 15den julij.—schoener *Oejoeng Pandang*, J. Verburg, van Makasser den 11den dito, passagier, de heer J. E. de Grave.—brik *Governor Endicott*, A. Putnam, van Padang den 11den dito.

Vertrokken.

Julij 20—schoener *Calijpso*, R. E. Laming, naar Soerabaija.

Julij 21—schoener *Samangka*, Roem, naar Tagal, passagiers, de heer F. T. de Wilde, mevrouw J. H. Hendrikze, weduwe Malmstroom en zoon.—brik *Dorothea*, J. C. Holtrop, naar Indramaijoe.—brik *La Lucile*, B. Doig, naar Samarang.

Julij 22—Amerik. oorlog-korvet *Peacock*, kapitein D. Geizenger, koersstellende om de noord-west.—Dito oorlog-schoener *Boxer*, luitenant ter zee der 1ste kl. F. Shield, naar dito.—Dito schip *Jefferson*, F. P. Marsteller, naar Cowes, passagier, de heer J. W. Muller.

Julij 23—schoener *Dolphijn*, G. Martherus, naar Samarang.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. wacht-schip *Orestes*; korvet *Amphitrite*; schoeners *Zwaluw*, *Dolphijn*, *Calijpso*; kruis-peniche *No.* 4; schepen Baron van der Capellen, Oehrl Osman, Susanna, Sarah, Mercurij; bark Samarang, de Vriendschap, Zephijr, Blora, Marquis of Hasting; brikken Dankbaarheid, Hauhong, Charlotta; schoeners Goankien, Oejoeng Pandang.—Amerik. schepen Hope, James Perkens, Hercules, Virginia, Clifford Waijne; brikken Mars, Governor Endicott.—Eng. schepen Ellen, Oressa; schoener John Dunscomb.

SAMARANG.

Aangekomen.

[illegible]

Julij 16—schip *Grace*, J. F. Gram, van Batavia den [illegible] julij, passagiers, de heeren von Franquemont, Oosthoek, en mevrouw Soesman.—brik *Margaretta Engelina*, J. M. Schoon, van Nieuw den 21sten junij.—brik *Industrie*, Sech Abdalla, van Cheribon den 10den julij.

Vertrokken.

Julij 11—schoener *Richman*, Hadjie Sleman, naar Pontianak.

Julij 16—schoener *Zephijr*, E. Gieguel de Stouches, naar Batavia, passagiers, de heeren Wattendorff, Robbertson, Vos, Bussing en kind, en mevrouw Kovehove.

Julij 17—Amerik. schip *Jubilee*, James C. Luce, naar China.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Julij 14—schip *Gezusters*, W. E. P. L. Wolff, van Cheribon den 28sten junij.—schoener *Marij*, T. Deighton, [illegible] julij.—Zr. Ms. schoener *Krokodil*, luitenant [illegible] van Kervel, van een kruistogt [illegible] *No.* 9, luitenant der 2de klasse [illegible] om de west.—Dito kanonneerboot *No.* 15, luitenant der 2de klasse De Boer, van een kruistogt om de oost.—Dito transport-boot *No.* 4, stuurman Muller, van een kruistogt om de oost.

Julij 15—schip *Anna Augustina*, M. J. Buurteman, van Amboina den 3den julij, passagiers, de heer E. G. Basset, apoteker der 3de klasse J. C. Schroirder.

Julij 16—schoener *Oejoeng Pandang*, J. Verburg, van Makasser den 11den julij, met Zr. Ms. troepen, passagiers, de heer J. C. de Grave, de jonge heer De Sisa, en de jonge juffrouwen de Grave en Ham.

Vertrokken.

Julij 14—Zr. Ms. korvet *Amphitrite*, kapitein ter zee J. P. Machielsen, koersstellende om de west.—Portug. schip *Providencia*, P. F. Tigueiredo, naar Samarang, Batavia en Macao.—bark *Blora*, J. Burgerhoudt, naar Samarang.

Julij 15—schip *Mastora*, Said Oemar Endris, naar Samarang.—Zr. Ms. kanonneer-boot *No.* 9, luitenant der 2de klasse *F. Kesijn*, koersstellende om de oost.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvet *Zwaluw*; schoeners *Daphne*, *Windhond*, *Pollux*, schoeners *Krokodil*, *Reaumur*; kanonneer-boot *No.* 15; transport-boot *No.* 4; schepen Petrus, De Drie Maria's, De Vrouw Maria, Abel Tasman, Willem Ernst, Holland, Johanna Elizabeth, Dankbaarheid van de Nederlandsche Handel Maatschappij, Rotterdams Welvaren, Olivier van Noord, Zeemans Hoop, Esperance, Anna Augustina, Gezusters, Jessij; barken Concordia, Sheva, Elsehora; brikken Tekring, Mercurius, Tartar, Tjeempo, Tjongoan, Java, Alijda; schoeners Carolina, Meskent, Monkeij, Dracke, Oejoeng Pandang, Marij; galjas Kim Hokkian.—Amb. schip Estal Karimon.—Eng. schip Andromeda; barken Caroline, Rich Bell.

HANDELSBERIGTEN.

Vervolg van het vergelijkend overzigt van den handel op JAVA EN MADURA, 1831 — 1832.

INVOER, van den Oosterschen Archipel.

		1831.		1832.
Van				
Sumatra's Westkust, Palembang en Banka.	f	680714	f	1035787
Riouw	-	746517	-	1214083
Borneo	-	729847	-	606940
De Celebes (Ned. bezittingen)	-	325595	-	313769
Molukache Eilanden	-	224133	-	237608
Timorkoepang	-	121859	-	95159
Bima	-	24941	-	51730
Balie	-	245736	-	267986
Sumbawa	-	9808	-	»
Linga	-	31809	-	21690
Tregano	-	19155	-	16255
D'Jambie	-	»	-	872
Timor Dellie	-	1531	-	5525
Singapoer, Mallacca en Poeloepisang	-	2102966	-	1548852
Totale waarde aan koopmanschappen	f	4262409	f	5216066

UITVOER, naar den Oosterschen archipel.

		1831.		1832.
Naar				
De Westkust Sumatra, Palemb. en Banka	f	847286	f	885819
Riouw	-	528470	-	927205
Borneo	-	617142	-	529057
Celebes (Ned. bezittingen)	-	365247	-	264560
De Moluksche Eilanden	-	557985	-	582034
Timorkoepang	-	56399	-	49521
De Kokos Eilanden	-	1173	-	»
Linga	-	25859	-	2851
Balie	-	107033	-	82954
Bima	-	20025	-	16477
Treganoe	-	17280	-	34186
Timor Dellie	-	5699	-	1843
Atcheen	-	»	-	22998
Singapoer en Mallacca	-	1956749	-	1606950
Totale waarde aan koopmanschappen	f	5094093	f	5002433

Aangebragte en uitgevoerde ladingen te BATAVIA van den 20sten tot en met den 23sten julij.

AANVOER.

22 julij. Van *Padang*, met het Amer. schip *Clifford*, *D. Stanwood*.
2 kn. opium, 250 vn. meel, 150 do. gezonten vleesch, 25 do. gezouten spek, 70000 pd. lood, 100 vs. vet, 50 do. boter, 50 vn. teer, 6 md. wittewijn, 5 ks. roodewijn, 19000 zilveren sp. matten, *Paine*, [illegible]

Idem. Van *Padang*, met het Ned. Ind. schip *Mercurij*, *Brodie*.
200 pic. koffij, 2½ katt. kamferbaros. 1½ pic. was, 800 gulden zilvergeld.

23 julij. Van *Padang*, met de Amer. brik *Governor Endicott*, *A. Putnam*.
3256 pic. koffij, *Paine*, *Stricker en Co.*

UITVOER.

20 julij. Naar *Holland over Cowes*, met het Amer. schip *Jefferson*, *Marsteller*.
060 koij. rijst, 745 pic. suiker, *Pitcairn*, *Sijme en Co.*
194¼ pic. koffij, *N. Cezard*.
800 pic. sapanhout, 100 do. bindrotting, *Wattendorff*, *Hipp*, *Zimmerman en Co.*
6 vn. katjoepoetieolie, 1 do. nagelolie, 14 kn. jap. mandwerken, 20 ks. geconfijte gember, [illegible] papier, 12 kn. diverse chin. goederen, 1 kist [illegible], [illegible] ks. vermillioen, 16 pk. wandelrottingen, *Hellerman*.

Idem. Naar de *Molucco's over Samarang*, met de Ned. Ind. brik *La Lucile*, *B. Doig*.
200 pic. ijzer, 170 stellen ijzerenpannen, 5½ pic. lood, 25 vn. boslemmermessen, 20 lg. arak, 56 b. en 21 kn. diverse beng. en eur. lijnwaden, 25 kn. roodewijn, 5 vn. meel, 25 ks. anijs, 5½ pic. olifantstanden, 1 kist zadelwerken, 1 vat galanterien, *Lagnlit*.

Uitgevoerde ladingen te SAMARANG, van den 1sten tot en met den 15den julij 1833.

Naar *Singapoer*, onder Inl. vlag, per praauw *Toeb*, *Said Achmat*.
30 kd. jav. tabak, 10 kg. diverse jav. lijnwaden, 1300 str. katoenen garens, 5 pic. katjangolie, 15 do. koperdraad, 1 do. koperwerken, 81 koij. rijst, *Said Achmat*.

Naar *Riouw*, onder Siams. vlag, per praauw *Toeb*, *Sau Tiat*.
821¾ koij. rijst, 5000 bs. bindrotting, 271 kg. [illegible]matjes, 20 do. jav. tabak, 19 pic. tripang, 27¾ do. lood, 75 do. katjangolie, 43 do. katjang, 5 vs. staal, 9 pic. komijnzaad, 12 do. talk, 4 do. confituren, 10 kn. nanking, 190 str. katoenen garens, 21 st. diverse eur. lijnwaden, 30¼ th. stofgoud, 4376 zilveren sp. matten en 2128 gulden zilvergeld.

[illegible] *China*, met het Amer. schip *Jubilee*, *P. C. Luce*.
[illegible] rijst, *Daendels en Co.*

[illegible] uitgevoerde ladingen te SOERABAIJA, van [illegible] tot en met den 15den julij 1833.

[illegible]

Van *Singap*[illegible], *Oiwa Sent*.
16½ pic. gam[illegible]

[illegible]

Naar *Macao*, met het Portug. [illegible]
14¼ pic. vogelnestjes, 7½ do. [illegible]
131 katt. foelie, 1½ koij. rijst, 3 pic. [illegible]

perolie, 3½ do. tripang, 13 do. sandelhout, 50 zilveren sp. matten, (aan diverse afladers.)

Naar *Singapoer*, met het Eng. schip *Camden*, *G. J. Claifton*.
18½ pic. notenmuscaat, *Ijapse*.

In- en Uitvoer bij de kleine havens op JAVA EN MADURA met Inlandsche vaartuigen, onder Nederl. Indische vlag, gedurende de maand junij 1833.

INVOER.

Van *Linga*.
834 pic. gambier, 500 gulden zilvergeld.

Van *Trenganoe*.
20655 st. aardewerken, 26½ pic. buffelvet, 50 pk. chin. papier, [illegible] kg. nanking, 49 kn. thee.

Van *Riouw*.
77 th. stofgoud, 912½ pic. gambier, 4 do. inl. garen, 4 do. gadoe[illegible] 96 pk. chin. papier, 2 kn. vuurwerken, 7 kg. nanking, 23 kn. e[illegible] thee, 4530 st. aardewerken, 200 zilveren sp. matten.

Van *Palembang*.
113 pic. kapas, 9½ do. was, 3 do. peper, 5½ do. dammer, [illegible] st. chin. aardewerken, 20 rollen beng. zeildoek, 8½ kg. tjindis, [illegible] zijde salendangs, 10 st. do. sarongs, 17 st. morees, 25 do. beng. [illegible]zen, 9 kg. kleedjes, 40 ell. laken, 3820 gulden kopergeld en e[illegible] kramerijen.

Van de *Molukko's*.
4 pic. was, 46 fl. katjoepoetie olie, 2700 gulden zilver en 23700 kopergeld.

Van *Borneo*.
41712 bs. bindrotting, 16½ pic. gambier, 133½ do. was, 22½ [illegible] kapas, 17 do. trassie, 106 do. sintokhout, 3500 st. stroodek[illegible] 4675 do. kadjangmatten, 3 pic. rottekruid, 58 th. stofgoud, 259[illegible] chin. aardewerken, 570 do. do. paijongs, 1650 pakjes en 12 ks. v[illegible]werken, 6800 gulden kopergeld.

Van *Balie*.
113 koij. rijst, 65 st. koehuiden, 5 pic. kapas, 7 do. dingding, [illegible] do. klapperolie, 3½ do. kat. garens, 12½ kg. sarongs, 20000 ps. [illegible] klappers.

Van *Johor*.
30 pic. gambier.

Van *Bima*.
71 stuks paarden, 2 koij. rijst, 7 katt. vogelnestjes.

Van *Celebes*.
25 st. mak. sarongs, 2 do. do. paarden, 3000 gulden kopergeld.

UITVOER.

Naar *Borneo*.
[illegible]
kg. inl. lijnwaden, kleedjes, salendangs en hoofddoeken, benev[illegible] eenige eur. prov., kramerijen en kantoorbehoeften.

Naar *Balie*.
140 pic. gedr. visch, 11 kg. kleedjes, 20 st. beng. chitsen, [illegible] gulden kopergeld.

Naar *Muntok*.
39½ koij. rijst, 4½ pic. tabak, 2½ do. langepeper, 32½ do. katj[illegible] 11 do. laxa, 14½ kg. kleedjes en doeken, 6 pic. jav. suiker, 100[illegible] aardewerken.

Naar *Riouw*.
230 koij. rijst, 59 katt. schildpadnagelen, 40 fl. katjoepoetie ol[illegible] 12 pic. tripang, 15 pic. olie, 17 do. peper, 25 do. suiker, 5 do. [illegible]bak, 15½ do. notenmuskaat, 6½ do. koperwerken, 2 do. vischlijm, [illegible] do. vischvinnen, 9½ pic. vogelnestjes, 5½ do. do. slechte.

Naar *Celebes*.
125¼ kg. gebat. sarongs, salendangs en doeken, 25½ pic. klapperol[illegible] 5 do. triepang, 29 do. coralen, 70 st. inl. linnen, 2 kn. chin. [illegible]merijen.

Naar *Timor*.
42 pic. suiker, 279 do. ijzer, 12 do. salpeter, 60 do. lood, 10[illegible] kopere gongongs, 2½ do. oliphants tanden, 50 do. tin, 1 kist [illegible] amfioen, 25 vn. en 232 kld. arak, 245 kg. nanking, 74½ do. eur. [illegible]rongs, 10½ do langekleedjes, 140½ do. en 56 kn. batav. sarongs, [illegible]lendangs en doeken, 3 kn. eur. doeken, 113 kg. gebat. sarongs [illegible] doeken, 46 do. en 212 st. eur. lijnwaden, 1 kist naaigaren, 2 kn. [illegible]sche coralen, 3 do. en 1 vaatje kramerijen, 26 vn. boslemmermessen, [illegible] kn. misoa, 82 do. roodenwijn, 1 do. zeep, 6½ pic. koperdraad, 20 [illegible] cognac brandewijn, 1 do. ruwe zijde, 1 do. chin. gouddraad, 3 kn. [illegible] 10 vs. staal, 18 pk. offerpapier, 352 st. chin. en eur. paijongs, 6 [illegible] laxa, 11000 st. kapmessen.

Naar *Padang*.
267 kg. sum sarongs, salendangs en doeken.

B. beteekent: balen, pic. picols, kn. kisten, ks. kistjes, [illegible] koijangs, kg. korgies, vn. vaten, vs. vaatjes, kd. krandjangs, md. manden, kr. kruiken, pp. pijpen, ox. oxhoofden, stv. [illegible]ven, st. stuks, bs. bossen, dz. douzijn, lg. leggers, pd. p[illegible], str. strengen, el. ellen, kld. kelders, rn. realen, zk. [illegible], pk. pakken, th. thail, kar. karaat, katt. katties, fl. flesschen.

OPGAVE der te BATAVIA, in lading liggende [illegible]

Naar	Amsterdam	Am.	schip	*James Perkens*, [illegible]
»	Idem	„	brik	*Mars*, *E. J.* [illegible]
»	London,	Eng.	schip	*Ellen*, *Dix*[illegible]
»	Siam,	Siams.	wank.	*Taijgoan*, [illegible]
»	de Molukkos,	Ned.	schip	[illegible]
»	Idem	„	brik	[illegible]
»	Singapoer,	„	bark	[illegible]
»	Sam. en Soer.	„	„	[illegible] *Toaches*.
»	Idem	„	„	*Samarangsche Vriend*, *Lunel*.
»	Indram. en Cher.	„	schip	*Oemar Osman*, *Sarief Kasim*.

TE BATAVIA TER LANDS DRUKKERIJ.